

GROEPEN: 3 (2E HELFT) T/M 8

**Audit
WoordenSchatuitbreiding.**

Naam: _____
Groep: _____

Invoeringsfase:	Opmerkingen (knelpunten-afspraken):	Datum: Tijd:
1. Doelen: a. b. c.		
2. Discussie en/of reflectie:		
3. Klassenbezoek / feedback:		

Werkwijze:

Observatiepunten omcirkelen en opmerkingen noteren.
Beheersing: 85%

26/03/2007

Observatie.

Datum:	
Observator:	
Beheersing:	
Aftekenen:	
Opmerking:	

Informatie:**Woordleerstrategieën.**

- Afleiden van betekenis via illustratie.
- Afleiden van betekenis via een synoniem/ antoniem.
- Afleiden van betekenis via woordanalyse.
- Afleiden van betekenis via omschrijving, door verder te lezen of terug te lezen.
- Betekenis opzoeken in woordenboek.

Woordenschat is aan de orde bij:

- praten/spreken
- luisteren
- lezen
- schrijven

Uitgangspunten voor het woordenschat onderwijs.

- 1- Woordenschat is een gebiedsoverschrijdende zaak en dient in principe bij alle lessen in alle groepen aan de orde te komen.
- 2- Interactief voorlezen in de begingroepen - en dan in het bijzonder de groepen 1 en 2 - is een sterk instrument.
- 3- Het is van belang dat woordenschat op een efficiënte manier aan de orde komt.
- 4- Goed kunnen lezen is de hoeksteen van de woordenschatontwikkeling.
- 5- Eén van de beste manieren voor woordenschatuitbreiding is de leerlingen veel laten stillezen over allerlei onderwerpen.
- 6- Door directe instructie woorden uitleggen is effectief.
- 7- Ook de computer kan een rol spelen.
- 8- Het is vanuit metacognitief oogpunt van belang de leerling verantwoordelijk te stellen voor zijn of haar omgaan met onbekende woorden.
- 9- Tot slot: Methodes en woordenschat.

Soorten woorden:

- Inhoudswoorden (draggers van betekenis)
- Zelfstandig naamwoord
- Werkwoord
- Bijvoeglijk naamwoord
- Bijwoord

Functiewoorden: (brengen de inhoudswoorden met elkaar in verband)

- Telwoord
- Lidwoord
- Voornaamwoord
- Voorzetsel
- Voegwoord
- Tussenwerpsel

Meer-Woord-Woorden:

- Een samengesteld woord.
- Een zelfstandige naamwoorden met het bijbehorende lidwoord.
- Een werkwoord met vast voorzetsel.
- Een scheidbaar samengesteld woord.
- Een vaste woordgroep: bijwoorden, naamwoorden, werkwoordelijke uitdrukkingen.
- Routine-uitingen.
- Vaste uitdrukkingen.
- Spreekwoorden en gezegden.
- (een ongeleed woord).
- (een afgeleid woord).

Woordleerstrategieën:

- Afleiden van betekenis via illustratie.
- Afleiden van betekenis via een synoniem/ antoniem.
- Afleiden van betekenis via woordanalyse.
- Afleiden van betekenis via omschrijving, door verder te lezen of terug te lezen.
- Betekenis opzoeken in woordenboek.

Inhoud van de les:**A. Voorbereiding**

1. De leerkracht heeft bekeken welke ankerwoorden in de tekst/het prentenboek voorkomen. ja / nee
2. De leerkracht heeft nagegaan van welke moeilijke woorden de leerlingen de betekenis uit de context van de tekst / het prentenboek kunnen halen. ja / nee
3. De leerkracht heeft bedacht hoe de onbekende woorden het beste gesemantiseerd kunnen worden. ja / nee
4. De leerkracht heeft het Jeugdwoordenboek van Van Dale geraadpleegd voor een bruikbare definitie en / of goede contextzin. ja / nee
5. De leerkracht heeft bedacht welke onbekende woorden voorafgaand aan de activiteit geïntroduceerd moeten worden. ja / nee
6. De leerkracht heeft de materialen klaar liggen om de woorden waar mogelijk te concretiseren / visualiseren evenals de overige te gebruiken materialen. ja / nee

B. Voorbewerken van woorden en activeren van voorkennis

1. De leerkracht geeft aan wat het doel is. ja / nee
2. De leraar geeft een overzicht van de les aan. ja / nee
3. De leerkracht laat leerlingen voorspellingen doen aan de hand van de titel van het (voorlees)verhaal. ja / nee
4. De leerkracht behandelt de betekenis van de onbekende woorden die voor het begrip van de tekst/les van belang zijn.
(en waarvan de betekenis niet uit de context van de tekst/les te halen is). ja / nee
5. De leerkracht blikt terug op de woorden die in de voorgaande les / week geleerd zijn of laat de leerlingen dit verwoorden. ja / nee
6. De leerkracht roept de benodigde voorkennis op en laat leerlingen ervaringen delen door: (minimaal 1)
 - a] een mondelinge inleiding te geven over het onderwerp, thema of context waartoe het nieuwe woord behoort/de nieuwe woorden behoren.
 - b] een illustratie of concreet voorwerp te laten zien.
 - c] door de leerlingen voorspellingen te laten doen over de betekenis van de woorden.
 - d] door de leerlingen te vragen naar eigen ervaringen over het onderwerp, het thema of de context waartoe het nieuwe woord behoort/ de nieuwe woorden behoren. ja / nee

C. Betekenis verlenen (semantiseren)

1. De leerlingen lezen de tekst stil voor zichzelf en / of de leerkracht leest enthousiast de tekst voor. ja / nee
2. De leerkracht laat de leerlingen de onbekende woorden uit de context halen[zo kort mogelijk]. ja / nee
3. De leerkracht laat leerlingen voorspellingen doen over de betekenis van woorden. ja / nee
4. De leerkracht leert de leerlingen de correcte uitspraak expliciet aan. ja / nee
5. De leerkracht denkt tijdens het voorlezen regelmatig hardop.
(de leerkracht gedraagt zich als een goede begrijpend lezer en toont de leerlingen hoe zij achter de betekenis van de onbekende woorden kunnen komen). ja / nee

6. De leerkracht bespreekt met de leerlingen de gehanteerde woord-leerstrategieën: (minimaal 1)
- kijken naar illustratie.
 - betekenis blijkt uit synoniem of antoniem ["zelfde woord"].
 - betekenis wordt omschreven [vorige-/volgende zin].
 - een deel/ meerdere delen van het woord is/ zijn al bekend (in geval van samenstelling).
 - een betekenisvol stukje van het woord analyseren (afleidingen, voorvoegsels, achtervoegsels).
 - betekenis vragen aan medeleerling / leerkracht of opzoeken in woordenboek.
- ja / nee
7. De leerkracht verduidelijkt woordbetekenissen door verbale middelen te gebruiken: (minimaal 1)
- het geven van een omschrijving, voorbeelden.
 - het geven van een synoniem of antoniem.
 - het woord in een (andere) context(zin) te plaatsen.
 - het woord te (laten) vertalen in de moedertaal van de leerlingen.
 - door een definitie te geven.
- ja / nee
8. De leerkracht verduidelijkt woordbetekenissen door non-verbale middelen te gebruiken: (minimaal 1)
- het voorwerp/ de handeling te laten zien.
 - het voorwerp/ de handeling te laten voelen, ruiken.
 - door voor te doen, uit te beelden.
 - door het gebruiken van illustratiemateriaal, foto's.
 - door gebruik van diagrammen, schema's, grafieken.
- ja / nee
9. De leerkracht formuleert een definitie in de vorm van:
- Als je...dan...(bij werkwoorden of bijwoorden) of
 een...huis is een huis dat.... (bij bijvoeglijke naamwoorden).
- ja / nee
10. De leerkracht behandelt ook meer –woord– woorden[feesttent] en vaste uitingen. ja / nee
11. De leerkracht laat de leerlingen vragen stellen (Begrijp ik wat ik lees / hoor? Wat betekent.....?). ja / nee
12. De leerkracht laat de betekenis van woorden noteren in woordenschrift / op woordkaartje. ja / nee
13. De leerkracht maakt met de leerlingen samen een woordveld / woordweb. ja / nee
- D. Woorden verwerken (consolideren)**
1. De leerkracht reflecteert met de leerlingen op gebruikte woordleerstrategieën [zie C6]. ja / nee
2. De leerkracht laat de leerlingen het woord /de woordgroep herhalen in verschillende contexten, zodat verschillende betekenisaspecten van het woord aan bod komen. ja / nee
3. De leerkracht laat de leerlingen in groepjes aan vervolgoopdrachten werken zodat verdieping van de woorden/ woordgroepen plaats kan vinden. ja / nee
4. De leerkracht maakt gebruik van één of meer verschillende soorten consolideringsoefeningen: (minimaal 1)
- woorden rubriceren in een categorie.
 - woordparen met (ongeveer) dezelfde betekenis.
 - woordparen met tegengestelde betekenis.
 - deel-, geheelwoordparen.
 - woordparen bestaande uitonderschikkingen.
 - woordgroepen die verschillen in gradatie(grootte, temperatuur / dikte/ snelheid / frequentie).
 - grids / roosters (woorden op verschillende punten met elkaar vergelijken).
 - gatenteksten.
 - meer- keuze-invuloefeningen.
 - oefeningen met woordclusters.
 - anders, nl....
- ja / nee
5. De leerkracht begeleidt de zwakke leerlingen extra. ja / nee

6. De leerkracht geeft concrete en positieve feedback.

ja / nee

E. Evalueren (controleren)

1. De leerkracht controleert kort na de consolidering welke woorden de leerlingen al kennen en welke woorden ze nog moeilijk vinden.

ja / nee

2. De leerkracht controleert of leerlingen de betekenis van een woord(groep) kunnen aangeven/vertellen en gaat na in welke mate ze de woorden beheersen: (minimaal 1)

- kunnen het woord aanwijzen/ uitbeelden.
- weten ongeveer wat het betekent.
- weten precies wat het betekent.
- kunnen woorden in een (nieuwe)contextzin verwerken.
- kunnen woorden relateren aan eigen ervaringen.

ja / nee

3. De leerlingen overhoren elkaar in tweetallen / in kleine groepjes de woorden: (minimaal 1)

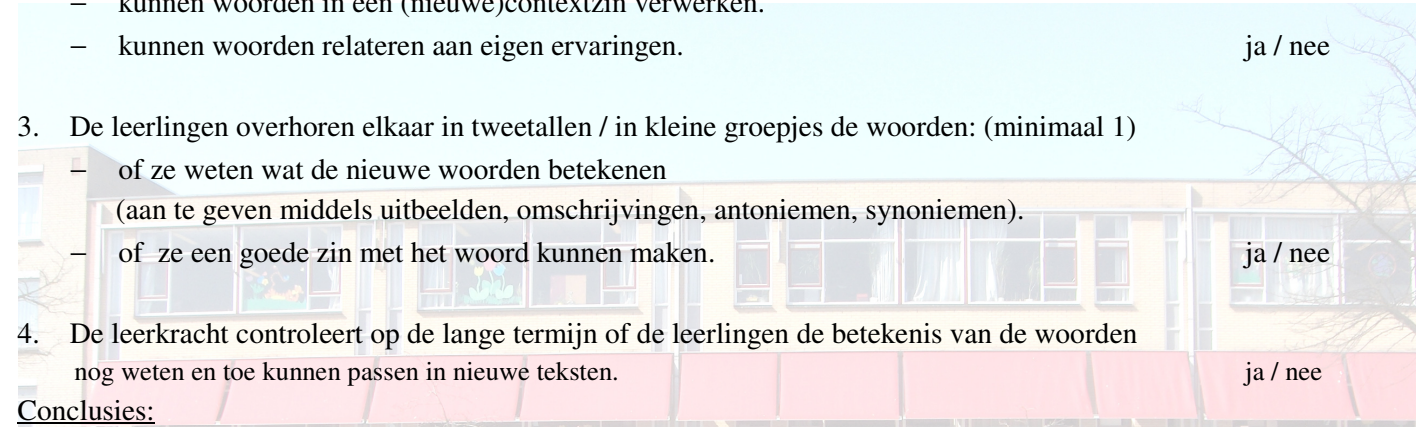
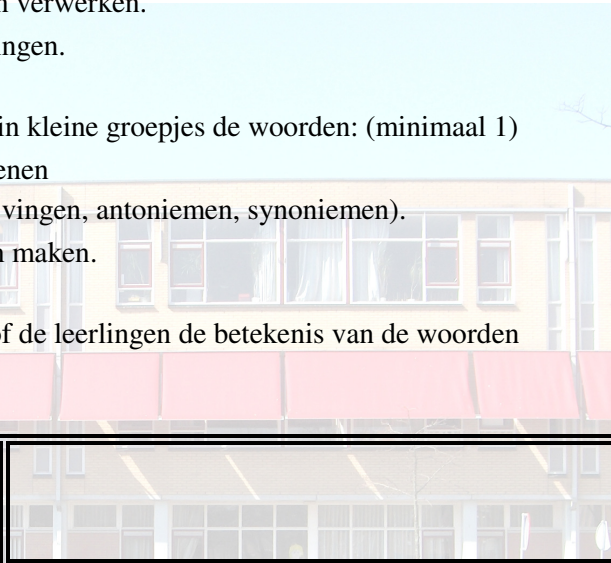

- of ze weten wat de nieuwe woorden betekenen (aan te geven middels uitbeelden, omschrijvingen, antoniemen, synoniemen).
- of ze een goede zin met het woord kunnen maken.

ja / nee

4. De leerkracht controleert op de lange termijn of de leerlingen de betekenis van de woorden nog weten en toe kunnen passen in nieuwe teksten.

ja / nee

Conclusies:

<p>Wat liep goed? Wat spreekt me aan? Wat wil ik vasthouden?</p>	
<p>Beheers ik de fasen van de woordenschatdidactiek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - voorbereken - semantiseren - consolideren - controleren 	
<p>Welke alternatieven zijn er voor het vergroten van de effectiviteit van de verschillende fasen in de didactiek?</p> <ul style="list-style-type: none"> - voorbereken - semantiseren - consolideren - controleren 	
<p>Waar kan woordenschatuitbreiding versterkt worden? Waar wil ik mijn grenzen verleggen?</p>	
<p>Welke alternatieven kies ik? (Max. 3 in verband met de praktische uitvoering)</p>	
<p>Wanneer spreek ik van succes?</p>	